

VARUH
ČLOVEKOVIH
PRAVIC

VARUH ČLOVEKOVIH PRAVIC RS

DUNAJSKA 56, 1109 LJUBLJANA

TELEFON: +386 1 47 500 50

FAKS: + 386 1 47 500 40

BREZPLAČNI TELEFONSKI KLIC IN INFORMACIJE: **080 15 30**

E-MAIL: INFO@VARUH-RS.SI

WWW.VARUH-RS.SI

Kršitve pravic otrok

6. marec 2018, Portorož

Vlasta Nussdorfer
Varuhinja človekovih pravic

Institucija Varuha človekovih pravic je bila uvedena v slovenski ustavni sistem s 159. členom Ustave RS, ki je bila sprejeta 23. 12. 1991.

Pravni okvir za delovanje

Zakon o varuhu človekovih pravic (Ur. list RS, št. 71/1993 (15/1994 - popr.), 56/2002-ZJU) in zadnja sprememba v letu 2017

Poslovnik varuha človekovih pravic (Ur. list RS, št. 63/1995, 54/1998, 101/2001, 58/2005)

Varuhovo delovanje

Varuh je pri svojem delu neodvisen in samostojen.

Postopek pri varuhu je:

- zaupen,
- neformalen in
- za stranke brezplačen.

Kdaj posreduje Varuh človekovih pravic?

Varuh človekovih pravic lahko posreduje

- v primeru nepravilnega ali
- v primeru nekorektnega dela državnih organov, organov lokalne skupnosti in nosilcev javnih pooblastil.

Kdo se lahko obrne na Varuha človekovih pravic?

Vsakdo, ki meni, da so mu z aktom ali dejanjem organa kršene človekove pravice ali temeljne svoboščine, lahko pri Varuhu vloži pobudo za začetek postopka.

Lastna pobuda Varuha človekovih pravic

Varuh človekovih pravic lahko začne postopek tudi na lastno pobudo, če gre za posebej pomemben primer kršitve človekovih pravic ali temeljnih svoboščin. Obravnava tudi širša vprašanja.

Varuh človekovih pravic lahko

zahteva vse podatke iz pristojnosti državnih organov, organov lokalne skupnosti in nosilcev javnih pooblastil, in sicer ne glede na stopnjo zaupnosti.

Varuh oziroma oseba, ki jo pooblasti VČP ...

- lahko vstopi v uradne prostore vsakega državnega organa, organa lokalne skupnosti ali nosilca javnih pooblastil;
- ima v zvezi s svojim delom pravico vpogleda v podatke in dokumente iz pristojnosti državnih organov.

Ob ugotovljeni kršitvi ali nepravilnosti VČP ukrepa tako ...

- da posreduje organu, ki je povzročil nepravilnost, mnenje, predlog, kritiko ali priporočila;
- da predlaga, da organ ponovno izvede postopek skladno z zakonom;
- da predlaga povrnitev škode ali drug način za odpravo nepravilnosti, ki je bila povzročena.

Letno poročilo

- Varuh poroča državnemu zboru z rednimi ali posebnimi poročili o svojem delu, ugotovitvah o stopnji spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter o pravni varnosti državljanov v Republiki Sloveniji.
- Letno poročilo za preteklo leto mora predložiti najkasneje do 30. septembra tekočega leta.

Posebna poročila

Posebna poročila lahko Varuh naslovi pristojnemu delovnemu telesu Državnega zbora ali neposredno Državnemu zboru.

- Varuh je pooblaščen, da vloži zahtevo za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisov in splošnih aktov, izdanih za izvrševanje javnih pooblastil.
- V soglasju s prizadetim lahko v zvezi s posamično zadevo, ki jo obravnava, vloži ustavno pritožbo.
- Varuh lahko daje Državnemu zboru ali Vladi pobude za spremembo zakonov in drugih predpisov.

Nagovor varuhinje človekovih pravic na strokovnih srečanjih učiteljev in ravnateljev je nehvaležna naloga.

Kdo ima več pravic;

- otroci,
- učitelji,
- starši?

In čigave so močnejše?

Prav šola je zelo pomembna za uravnoteženje pravic, dolžnosti in odgovornosti.

Kaj pa družine?

Vedeti je treba, da so pravice posameznika omejene s pravicami drugih.

Skrb za uresničevanje pravice do dostojanstva, pravičnosti pri ocenjevanju, enako obravnavo ob podobnih uspehih ali kršitvah pravil,

- pravičnost pri pohvalah,
- pri vzgojnemu ukrepanju (dati mlademu še eno priložnost),
- skrb za zagotavljanje pravic zaposlenih,
- spoštovanje, korektnost v odnosu do učitelja,
- avtonomija učitelja,
- pravice staršev (korekten odnos, odkrit pogovor, postavljanje meja,..)

Anonimke zoper učitelje (v Zakonu o šolski inšpekciji je obravnava anonimk, lahko so pomembne, lahko šikanozne, najprej je to stvar organov šole,..vzroki zanje so različni).

Socialna problematika otrok, stiske,
samomori, trgovina z ljudmi,...vzeti si čas za
pogovor!

Zakonodaja RS

Ustava:

- Na podlagi 56. člena Ustave RS uživajo otroci posebno varstvo in skrb
- 8. člen – ratificirane in objavljene mednarodne pogodbe se uporabljajo neposredno, kar pomeni, da so v hierarhiji pravnih aktov nad nacionalno zakonodajo.

Nimamo še

posebnega zakona o pravicah otrok,
dobili pa smo Družinski zakonik in novelo
Zakona o preprečevanju nasilja v družini,
ki prepoveduje telesno kaznovanje otrok.

Konvencija o otrokovih pravicah (KOPZN) sprejeta 20. novembra 1989

V 3. členu določa, da morajo biti otrokove koristi glavno vodilo v vseh postopkih, v Konvenciji je subjekt, čeprav je v resnici tudi pri nas vse prevečkrat zgolj objekt.

Varuh človekovih pravic je tudi varuh otrokovih Pravic

Vsebine Varuhove skrbi za pravice otrok:

- stiki s starši,
- preživnine,
- otroški dodatki, druge pravice iz predpisov,
- rejništvo, skrbništvo, zavodsko varstvo,
- nasilje v družini,
- nasilje izven družine (v šoli),
- otroci s posebnimi potrebami,
- otroci manjšin, ogroženih skupin,
- splet
- odvetniki v šolah
- preizkusi alkoholiziranosti in prisotnosti drog
- pregledi šolskih torbic

Še nekaj primerov iz dela Varuha:

- šolanje na domu,
- otroci in mediji,
- svoboda izražanja,
- versko prepričanje in šola,
- vrsta prehrane,
- pravica do varnosti in telesne nedotakljivosti,
- pravica do izobraževanja,
- izobraževanje mladostnikov s posebnimi potrebami,
- tajnost postopkov,
- obrezovanje dečkov,
- t. i. koroški dečki,
- novela Zakona o preprečevanju nasilja in prepoved telesnega kaznovanja,
- Družinski zakonik,
- e-zlorabe otrok.

Kako lahko ukrepa Varuh človekovih pravic?

- v okviru zakonskih pristojnosti – v odnosu med posameznikom in državo, ne pa v odnosu med posamezniki
- preverja delovanje organov v posameznem primeru (CSD, šola, zdravstvo, sodišča) in opozarja na nepravilnosti
- že sama poizvedba Varuha lahko opozori kršitelja, ki napako popravi.

Odgovornost:

- države
- vrtca
- šole
- posameznega delavca
- staršev
- učenca
- dijaka

Kako ravnati v primeru kršitve?

- Zaporedje instanc – protokoli ravnanja: pogovor: vzgojitelj, učitelj, starši otrok
- razrednik, šolska svetovalna služba
- ravnatelj in drugi organi šole (Svet šole, Svet staršev)
- Inšpektorat RS za izobraževanje
- Varuh človekovih pravic RS

Dve zlati pravili:

- prvi varuhi otrokovih pravic so starši
- o človekovih pravicah se vedno pogovarjamo v povezavi z odgovornostmi in dolžnostmi

Zagovornik - glas otroka

(predstavitev projekta, načina dela zagovornikov, njihovega izobraževanja, postavitve, ...)

HVALA ZA POZORNOST